

інноваційної системи, а й через кожний напрямок економічної політики держави.

В.О. ЗІНЬКІВСЬКА, студ., *Л.М. РИМАРЕВА*, ст. викл., ВТЕІ КНТЕУ,
Вінниця

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Інновації перетворюється в одну з найважливіших сфер, які визначають перспективи економічного й культурного розвитку будь-якої країни. На частину нових або удосконалених технологій, продукції, обладнання, що містять нові знання або рішення, у розвинутих країнах приходиться від 70 до 85% приросту валового внутрішнього продукту [1].

Україна, яка входила до "тридцятки" країн світової інтелектуальної еліти, успадкувала від СРСР значний науково-технічний потенціал. За даними досліджень, проведених ООН на початку ХХІ століття, Україна посідала одне з перших місць у світі за кількістю наукових співробітників. Рівень освіченості українців перевищував середній індекс країн Східної Європи і СНД [4].

На сьогодні Україна залишається серед світових лідерів за такими напрямками фундаментальної науки, як фізика, математика, інформатика, хімія, фізіологія, медицина; має піонерні напрацювання та прикладні розробки у сфері лазерної, кріогенної, аерокосмічної техніки, засобів зв'язку та телекомунікацій, програмних продуктів.

Проте протягом років незалежності України розроблено лише два довгострокових стратегічних документи: Програму економічного та соціального розвитку 1999-2010 рр. („Україна-2010”) та Стратегію економічного та соціального розвитку України “Шляхом європейської інтеграції” на 2004-2015 роки. Однак ці стратегічні документи не трансформувалися в чіткі плани заходів, а запровадження стратегічного

планування діяльності центральних і місцевих органів влади фактично призупинилося з літа 2004 р [2].

У той же час протягом 1999-2008 рр. було прийнято понад 20 стратегій, 80 концепцій, 20 основних напрямів реформування або розвитку окремих сфер діяльності, 21 стратегія розвитку регіонів. Вони недостатньо скоординовані стосовно завдань з підвищення конкурентоспроможності та технологічного розвитку країни.

Також були започатковані трансформаційні процеси в науково-технологічній та інноваційній сферах. Проте темпи розбудови сучасного формату інноваційної сфери сьогодні є занадто низькими.

Єдиним реально функціонуючим в Україні видом інноваційних структур нині є технопарки. Так, за час їхнього існування реалізовано на 11,4 млрд. грн. інноваційної продукції, з яких більше 14 % - за кордоном; перерахування до бюджету і державних цільових фондів становили 839 млн. грн., що значно перевищує всі види їхньої державної підтримки за цей період; створено 3,1 тис. нових робочих місць. Однак ці здобутки стосуються переважно періоду 2000-2004 рр. Вилучення із закону про спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків положень про надання державної підтримки виконавцям проектів технопарків у вигляді фіскальних стимулів завдало цим структурам важкого удару, від якого вони так і не змогли відновитися (хоча і зараз окремі проекти технопарків виконуються на найвищому рівні) [3].

Сучасний стан вітчизняної науки, що характеризується погіршенням вікової структури наукових кадрів, майже критичним станом матеріально-технічної бази, обумовлений низкою негативних чинників, таких як недостатній рівень та неефективна структура фінансової підтримки, невизначеність пріоритетів та їхнього впливу на економічний розвиток країни, наднизький попит на результати науково-технічної діяльності з боку реального сектору економіки та ін.

Головною метою реформування науково-інноваційної сфери України є приведення основних характеристик науково-технічного потенціалу у

відповідність із потребами ефективного наукового забезпечення економічного зростання, утвердження високої духовності, досягнення європейських стандартів життя українського народу [5].

Необхідно визначити центральний орган виконавчої влади, який повинен мати достатні повноваження для формування єдиної державної політики у всіх ланках науково-технічного та інноваційного процесів.

До повноважень державного органу з питань науково-технічної та інноваційної політики мають бути віднесені: створення нормативно-правової бази науково-інноваційної сфери; розроблення прогнозних та програмних документів науково-технологічного розвитку; визначення пріоритетів науково-технологічного розвитку на підставі ґрунтовних прогнозних досліджень.

А найголовніше - в найкоротші терміни необхідно збільшити бюджетне фінансування науки щонайменше вдвічі для досягнення європейських стандартів - 1% ВВП за рахунок бюджету.

Тому на сучасному етапі, опиняючись в умовах безальтернативної необхідності інтенсивного, а головне результативного і системного розвитку процесів розробки та комерціалізації прогресивних технологічних новацій, державна підтримка інноваційної сфери в країні є вкрай необхідною. Економічна політика в Україні має бути зорієнтована, насамперед, на акцентований пошук і реалізацію дієвих механізмів посилення переваг і можливостей національної системи інновацій задля підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності країни за рахунок якісних зрушень саме в технології виробництва високотехнологічної продукції світового рівня.

Список літератури: 1. *Гесць В.М.* Ліберально-демократичні засади: курс на модернізацію України. – Економіка України. – 2010. - № 3. – С. 4-20; 2. *Говоруха Ж.А.* Питання розвитку інноваційної діяльності підприємств України // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №8 (74). – С.107–115; 3. *Інновації: проблеми науки та практики: Монографія / Під ред. д.е.н., проф.. В.С.Пономаренка, д.е.н., проф.. М.О.Кизима, д.е.н., проф.. О.М.Тищенко.* – Х.: ФОП Александрова К.М.; ІНЖЕК, 2008. – 232 с.; 4. *Непомнящий Б.* Українська інноваційна політика. Що? Де? Коли? // Дзеркало тижня, № 36 (665) 29 вересня – 5 жовтня 2007; 5. *Якубовський М.М.* Науково-інноваційне забезпечення модернізації української промисловості // Економіка України. – 2009. - № 10. – С. 4-14.